

HAKA

Eesti Hariduse
Kvaliteediagentuur

Täienduskoolitusasutuse õppekavarühma kvaliteedi hindamine

OÜ Inspecta Estonia
Õppekavarühm mehaanika ja metallitöö

HINDAMISARUANNE

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti
tuleviku heaks

„Tööturuteenuste osutamine tagamaks paremaid võimalusi hõives osalemiseks“

2023

Täienduskoolitusasutuse nimi (jur)	OÜ Inspecta Estonia
Veebilehe aadress	https://www.kiwa.com/ee/et/teenused/koolitus/
Kontaktisik koolitusasutuses	Tõnu Roosaar
Hindamiskomisjon	<p>Vello Vainola Vello on magistrikraad Tallinna Tehnikaülikooli mehaanikateaduskonnast, Materjalitehnika Instituudist. Alates 2001.a töötab Vello Tallinna Tehnikakõrgkoolis, alates 2017.a on ta sealse Tehnikainstituudi direktor. Oma karjääri jooksul on Vello viinud läbi arvukalt materjalitehnika ning tootmistehnika ja tehnoloogia (metallide lõiketöötlus; keevitustehnoloogia) alaseid loenguid ja praktikume ning olnud kaasatud lõputööde ja praktikate juhendamisse. Ta on juhtinud nii siseriiklikke kui välisprojekte, teinud koostööd erinevate kõrgkoolide, kutseõppeasutuste, ettevõtetega ning erialaliitudega. Samuti on ta osalenud mitmete masinaehituse, elektritehnika, tehnomaterjalide ja turunduse õppekavade arendusprotsessis. Vello on juhtinud rahvusvahelist robotika õppekavade arenduse projekti „INSMER“ ning lõõnud kaasa robotika EKR tase 4-6 õppekavade loomisel ning masinaehituse õppekavade sisehindamisel.</p> <p>Veiko Põldmaa Veiko on Tallinna Tööstushariduskeskuse mehaanika valdkonna juhtivõpetaja, erialaspetsialist ja koolitaja. Tal on pikaajaline kogemus erinevate mehaanika ja metallitöö õppekavade väljatöötamisel. Samuti on ta pikki aastaid olnud seotud valdkondlike kutsestandardite väljatöötamisega ning kutseksamite ettevalmistamise ja läbiviimisega</p>
Hindamisperiood	jaanuar - märts 2023
Valimi õppekavad	<ol style="list-style-type: none"> 1. VT2 - visuaalne kontroll, tase 2, 56h 2. Masina kasutamise ohutusnõuded, 6h

HINDAMISVALDKONDADE HINNANGUTE KOONDTABEL

Hindamisvaldkonnad	Koondhinnang hindamisvaldkonnale
1. Õppekava ja õppekavaarendus	<i>Nõuded on põhiosas täidetud</i>
2. Õppimine ja õpetamine	<i>Nõuded on täidetud</i>
3. Koolitajad	<i>Nõuded on täidetud</i>

Sisukord

Sissejuhatus	3
Õppekavarühma mehaanika ja metallitöö analüüs hindamisvaldkondade lõikes	5
I ÕPPEKAVA JA ÕPPEKAVAARENDUS	5
II ÕPPIMINE JA ÕPETAMINE	8
III KOOLITAJAD	14
IV RESSURSID	15

Sissejuhatus

Täienduskoolitusasutuse õppekavarühma kvaliteedi hindamine on täienduskoolitusasutuse õppekavade ning nende alusel toimuva õppe ja õppealase arendustegevuse hindamine õppekavarühmas. Hindamist teostab Eesti hariduse Kvaliteediagentuur (edaspidi HAKA). Hinnatakse, kas kvaliteet vastab [täiskasvanute koolituse seaduses](#) (TäKS) ja [täienduskoolituse standardis](#) määratletud täienduskoolituse kvaliteedi nõuetele ning [HAKA juhendis](#) sätestatud kvaliteedikriteeriumitele.

Hindamise eesmärgiks on anda täienduskoolitusasutusele soovitusi õppe kvaliteedi parendamiseks õppekavarühmas ja tunnustada parimat kvaliteeti.

Hinnatavate õppekavade valiku on teinud HAKA asutuse veebilehel olevate koolituspakkumiste seast. Hindamiskomisjoni eesmärk on analüüsida õppe kvaliteeti õppekavarühmas ning anda analüüsi põhjal soovitusid õppe kvaliteedi parendamiseks. Komisjoni töö aluseks on täienduskoolitusasutuse esitatud õppekavarühma eneseanalüüs ja selle lisad, asutuse veebilehel olev teave ning vestlustel kogutud informatsioon.

Õppekavade ja õppe kvaliteeti analüüsitakse **4 hindamisvaldkonna** alla kuuluva **8 kriteeriumi** lõikes. Kriteerium on nõue, mille täitmist hinnatakse. Kriteeriumite all on toodud **suunised**, mis sisaldavad näiteid selle kohta, mida kriteeriumi hindamisel arvesse võetakse.

Hindamisvaldkonnad on:

- õppekavad ja õppekavaarendus,
- õppimine ja õpetamine,
- koolitajad
- ressursid

Hindamiskomisjon toob oma aruandes iga hindamisvaldkonna lõikes välja tugevused, parendusvaldkonnad koos soovitustega õppe kvaliteedi parendamiseks ning arenguvõimalused:

- **Tugevustena** on välja toodud head tavad, uuenduslikud lahendused jne, mis on andnud soovitud tulemusi ja seeläbi õppele lisaväärtust. Tugevused on enamat kui nõuetele vastavus.
- **Parendusvaldkonnad ja soovitused** viitavad mittevastavustele või vajakajäämistele hindamiskriteeriumi nõuete täitmisel. Parendusvaldkonnad mõjutavad hindamisotsuse kujunemist.
- **Arenguvõimalused** on komisjoni soovitused arendustegevusteks, mis ei sisalda mittevastavust nõuete täitmisel ning mille arvestamine või mittearvestamine on koolitusasutuse otsustada. Arenguvõimalused ei mõjuta lõpphinnangu kujunemist.

HAKA täienduskoolituse hindamisnõukogu kaalub hindamiskomisjoni hinnanguid hindamisvaldkondadele ja hindamisaruandes välja toodud tugevusi, parendusvaldkondi ja soovitusi ning võtab vastavalt HAKA juhendis sätestatud põhimõtetele vastu ühe järgmistest hindamisotsustest: a) asutus on positiivselt läbinud õppekavarühma kvaliteedihindamise ja talle on antud kvaliteedimärk; b) asutus on positiivselt läbinud õppekavarühma kvaliteedihindamise; c) asutus ei ole positiivselt läbinud õppekavarühma kvaliteedihindamist.

ÜLEVAADE HINDAMISPROTSESSIST

Hindamiskomisjon sai asutuse õppekavarühma eneseanalüüsi koos lisadega 27.01.2023

Tagasiside asutuse eneseanalüüsi aruandele: *Asutuse eneseanalüüs oli koostatud väga põhjalikult ja informatiivselt. Kõik protsessid ja tegevused olid kirjeldatud ning selgitatud, palju oli toodud näiteid. Õppekavade võrdlusanalüüs oli arusaadav ja asjakohane. Komisjoni jaoks oli eneseanalüüsis toodud infost hindamise läbiviimisel palju abi, see andis asutuse tegevusest nii hea ülevaate. Täiendavaid selgitusi hindamise kontekstis vajab ainult VT2 koolituse lõpus tehtav sertifikaadiksam, kuna tegemist on asutuse spetsiifilise teemaga.*

Vestlus asutuse esindajatega toimus 09.02.2023.

Komisjon saatis esmase hindamisaruande asutusele 03.03.2023.

Asutus ei esitanud aruande esmasele versioonile omapoolseid kommentaare.

Komisjon esitas lõpliku aruande HAKAle 01.03.2023.

TÕENDID

Komisjoni hindamisaruanne põhineb järgmistel tõenditel:

- Inspecta Estonia OÜ eneseanalüüs
- Õppekava “Masina kasutamise ohutusnõuded, 6h” (*kuvatõmmis asutuse veebilehelt seisuga 27.01.2023*)
- Õppekava “VT2 - visuaalne kontroll, tase 2, 56 h” (*kuvatõmmis asutuse veebilehelt seisuga 27.01.2023*)

- OÜ Inspecta Estonia 09.02.2023 toimunud veebivestluse protokoll
- OÜ Inspecta Estonia veebilehel olev info (seisuga 10.02.2023)

Mehaanika ja metallitöö õppekavarühma analüüs hindamisvaldkondade lõikes

I ÕPPEKAVA JA ÕPPEKAVAARENDUS

1. Õppekavad on ajakohased ja nende arendusprotsess on tõendus põhine.

Suunised: Asutusel on olemas õppekavade väljatöötamise ja arendamise põhimõtted ja neid rakendatakse praktikas. Õppekava on välja töötatud sihtrühma ja/või tööturu vajadustest lähtuvalt. Kus võimalik, toetatakse valdkondlikele uuringutele (nt OSKA), ja kus asjakohane, lähtutakse valdkondlikest regulatsioonidest (nt määrused, rahvusvahelised standardid) või kutsestandarditest. Asutuses vaadatakse regulaarselt üle õppekavad, selgitatakse välja nende arenguvajadused, kasutades õppijate, koolitajate jt osapoolte (nt tööandjad) tagasisidet, ning uuendatakse õppekavasid, püüeldes parima kvaliteedi poole. Potentsiaalsele õppijale kättesaadav informatsioon veebilehel või muul avalikkusele kättesaadaval meediaplatformil õppekava kohta on asjakohane.

ANALÜÜS

Eneseanalüüsi aruandest selgus, et õppekavade loomisel ja arendamisel lähtutakse täiskasvanute koolituse seadusest, täienduskoolituse standardist ja HTM koostatud juhendmaterjalidest täienduskoolituse õppekava koostamiseks. Samuti on õppekavade sisu aluseks erinevad rahvusvahelised ISO standardid, mis sätestavad nõuded mõnede koolituste sisule, mahule ja isegi hindamismeetoditele.

Õppekavade koostamiseks saadakse sisendit eelkõige Inspecta Estonia OÜ klientide käest, kellega asutuse eksperdid igapäevaselt suhtlevad. Ekspertide kaudu edastatakse klientidelt saadud info koolitusjuhile, kes tegeleb nende ettepanekute alusel koolituste väljatöötamise ja õppekavade koostamisega. Klientide soovid räägitakse esmalt koolitaja(te)ga läbi - uuritakse, kas koolitajal on piisavalt materjale ja oskusi/teadmisi, et õppekava planeeritud maht täis saada. Samuti vaadatakse kui palju võiks olla potentsiaalseid huvilisi, kes tuleksid õppima, et asi ennast üldse ära tasuks.

Ühe allikana õppekavade koostamisel kasutatakse ka koolitustel osalenute tagasisidet.

Õppekava "Masina kasutamise ohutusnõuded" väljatöötamisel on lisaks eeltoodule lähtutud majandus- ja taristuministri 09.07.2015 määrusest nr 88 "Seadme vahetu kasutaja, kasutamise järelevaataja, seadmetööd ja auditit tegeva isiku kompetentsusele ja selle tõendamisele ning sertifitseerimisskeemile esitatavad nõuded", mis sätestab, et masina kasutaja järelevaatajad ja töid juhtivad isikud peavad omama vastavat pädevustunnistust ning seda iga viie aasta järel pikendada. Nimetatud koolituse sihtrühm tuleneb eelkõige määruses sätestatust, kuid koolitusasutus on andnud võimaluse osaleda koolitusel ka teistel teemast huvitatutel.

Õppekava "VT2 - visuaalne kontroll" koolituse sisu tugineb standardil EN ISO 9712 ning direktiivil PED 2014/68EL. Nimetatud koolitus on valminud koostöös Läti kolleegidega, juhitud on Inspecta Latvia AS koostatud VT2 käsiraamatust.

Eneseanalüüsist selgub, et õppekava väljatöötamise ja arendamise annavad sisulise panuse eelkõige koolitajad, õppekavade vormistamine on koolitusjuhi ülesanne. Koolituse õppekavad vaadatakse üle siis kui nende koostamise aluseks olnud õigusaktid ja/või standardid muutuvad. Võimalusel viiakse õppekavadesse sisse muudatused ka klientide tagasisidest tulnud ettepanekute alusel.

Hindamisvestlusel selgus, et mõlemad koolitused on olnud kasutusel juba pikka aega, aga vahepeal on tulnud teemad TäkS-i raames üle vaadata, et oleks vajalikud komponendid õppekavas olemas ja kirjas. Asutuse veebilehel on koolituste ja õppekavade kohta käiv info potentsiaalse õppija jaoks kergesti leitav, piisav ja asja- ning ajakohane. Veebilehe ülesehitus on kasutajasõbralik, selgelt struktureeritud ja lihtsasti hoomatav.

Tugevused

- 1) Õppekavade koostamisel lähtutakse kehtivatest asjakohastest õigusaktidest ja juhendmaterjalidest (ministri määrus. standard EN ISO 9712, direktiivil PED 2014/68EL).
- 2) Õppekavad on suunatud selgelt defineeritud sihtgruppidele, jättes samal ajal võimaluse osaleda ka kõigil teistel huvilistel.

2. Õppekava erinevad osad moodustavad sidusa terviku. Õpiväljundid vastavad õppekava eesmärgile ja sisule ning on õppekavas planeeritud õppeaja ja meetoditega saavutatavad.

Suunised: Õpiväljundid kirjeldavad koolituse lõpuks omandatavaid teadmisi, oskusi ja hoiakuid ning nende saavutamist õppija poolt on võimalik kas koolituse käigus ja või selle lõpus hinnata. Kus asjakohane, vastavad õpiväljundid valdkonna kutsestandardi ja/või regulatsiooni nõuetele ([täienduskoolituse standard § 2 lg 2](#)).

Õppekava erinevad osad – pealkiri, eesmärk, õpiväljundid, õpingute alustamise tingimused (sh digiõppes osalemiseks vajalikud nõuded), õppesisu, õppemeetodid, hindamine, õppemaht – on omavahel kooskõlas ja moodustavad sidusa terviku ning võimaldavad koolituse sihtrühmal ettenähtud ajaga saavutada õpiväljundid.

ANALÜÜS

Mõlema õppekava pealkirjad on sobivad ja väljendavad koolituse sisu. Õppekava eesmärki eraldi õppekavades kirjas ei ole (TKS seda otseselt ka ei nõua), ehkki VT2 õppekavas on õpiväljundina sõnastatud lause tegelikkuses õppe eesmärk.

“Masina kasutamise ohutuse” õppekavas esitatud õpiväljundid on kirja pandud selgelt ja arusaadavalt, on sihtrühmale sobivad ning vastavad pealkirjale ja teemadele. Koolitus on mõeldud eelkõige neile, kellel on vajalik pädevustunnistus juba olemas, aga kes soovivad oma teadmisi täiendada. Kuna praktiline kogemus omandatakse igapäevatöö käigus tööandja juures, on koolitus suunatud pigem selliste teadmiste edasiandmisele, mis on keeruline, millest ei pruugita õigesti aru saada või üldse mitte teada - selleks on asjakohane seadusandlus ja sellest tulenevad nõuded. Vestlusel ilmnis, et sihtgruppi otsustati laiendada ka “muude huvilistega”, kuna saadi mitmeid

pöördumisi klientidelt, kes ütlesid, et ehkki neil oma töö tõttu otseselt pädevustunnistust vaja ei lähe, on teema ometi huvitav ja vajalik. Valdavalt on tegemist inimestega, kes tegelevad ja vastutavad ettevõtetes kvaliteedi või ohutuse eest, aga kellel pädevustunnistuse omamine ei ole kohustuslik.

Õppe kogumaht on 6 ak.h, millest piisab, et õppekavas kirjeldatud sisu ja õpiväljundid õppijatele edasi anda. Õpiväljundite saavutatust ei hinnata, aga need on sõnastatud hinnatavalt ja mõõdetavalt. Koolituse lõpus väljastatakse õppijatele tõend.

“VT2 - visuaalne kontroll, tase 2” õppekava kohta selgus vestlusel, et see koolitus allub sertifitseerija kontrollile, kes peab enne koolitajad ja õppesisu üle kontrollima ning heaks kiitma. Selles õppekavas on märgitud ainult üks õpiväljund: *“Valmistada ette mittepurustava kontrolli valdkonnas töötavaid spetsialiste visuaalse kontrolli (VT) tase 2 pädevuseksamiks, mis põhineb standardil EN ISO 9712 ja PED 2014/68EL.”* Komisjon leiab, et tegemist ei ole õpiväljundiga, vaid õppe eesmärgiga. Õpiväljund peab kirjeldama neid oskusi, teadmisi ja hoiakuid, mida õppija õppe lõpuks on omandanud. Õppe sisust on siiski võimalik aru saada, milliseid teemasid õppe käigus läbitakse ning komisjon leiab, et nendest teemadest tuleb lähtuda ka õpiväljundite sõnastamisel.

Õppemeetodeid õppekavas kirjas ei ole, kuid eneseanalüüsi põhjal on tegemist teooria loengute ja praktilise töö õppega. Komisjoni hinnangul on mõlemad sobivad koolituse materjali edasiandmiseks. Koolituse raames õppijatele edasi antav materjal on etteantud aja ja koolituse sisuga nimetatud sihtrühmale saavutatav.

Vestlusest selgus et VT2 koolitusele tulemiseks on vajalik ka elementaarne matemaatilise mõtlemise võimekuse (nt trigonomeetria, ruutjuur jne) olemasolu. Mõnedel õppima tulijatel on selle osaga probleeme ning koolitaja kulutab liigselt aega elementaarsete teadmiste meelde tuletamisele ja kordamisele. samuti tõi koolitaja vestlusel välja, et 4-kuuline töökogemus mõne inimese puhul ei ole piisav ja seetõttu on ka neile vajalik rohkem tähelepanu pöörata.

Õpingute alustamise tingimustes on välja toodud sihtrühm, kellele koolitus on suunatud. Eksamit puudutavad tingimused on toodud eraldi eksami ja pädevustunnistuse kirjelduse juures. Selgema arusaama mõttes peaks olema kohe alustamise tingimustesse sisse toodud ka eksamit puudutavad tingimused (vähemalt 4 kuuline töökogemus tööstuses ja kehtiv nägemiskontrolli tõend (Lähinägemine (Jaeger test No.1) ja värvide nägemine (Ishihara Colour Test)).

Parendusvaldkonnad ja soovitused

- 1) “VT2 - visuaalne kontroll, tase 2” õppekavas on eksami kirjelduse juures märgitud täiendavad nõuded, mis peavad olema täidetud, et eksamile pääseda (4 kuud praktilist töökogemust, kehtivad nägemiskontrolli tõendid). Kuna eksami sooritamine koolituse lõpus on kohustuslik, siis soovitame need nõuded märkida juba õpingute alustamise tingimustesse.
- 2) “VT2 - visuaalne kontroll, tase 2” õppekavasse on märgitud ainult üks õpiväljund, mis ei ole sõnastatud õpiväljundina, vaid õppe eesmärgina. Soovitame sõnastada õppekavale väljundipõhise(d) õpiväljundi(d), mis väljendaks(id) õppija koolituse lõpuks saadavaid oskusi, teadmisi ja hoiakuid.

Arenguvõimalused

Veebivestluse käigus selgus, et vähemalt “VT2 - visuaalne kontroll, tase 2” koolituse läbimiseks on õppijal vajalik omada ka elementaarseid teadmisi matemaatikast: trigonomeetria, ruutjuur jne. Vastasel juhul tuleb koolitajal kulutada õppetööks ettenähtud aega, et õppijatele esmalt neid teadmisi anda. Komisjon leiab, et ka selle aspekti võiks õpingute alustamise tingimustesse sisse märkida. Nii saaksid koolitusele tulijad ennast juba eelnevalt selles osas ette valmistada.

KOONDHINNANG HINDAMISVALDKONNALE ÕPPEKAVA JA ÕPPEKAVAARENDUS

Hindamise käigus tuvastas komisjon järgmist:

- 1) Koolitusasutusel on selge vaade, miks, kellele, kuidas ja millistest alusdokumentidest (kui asjakohane) õppekavasid välja töötatakse ja neid arendatakse. Õppekavad on kompaktsed, hästi struktureeritud ja lihtsasti hoomatavad. Nende väljatöötamise ja arendamise juures lähtutakse klientidelt tulnud ettepanekutest (st turuvajadusest), kehtivatest õigusaktidest ja juhendmaterjalidest. Sisu osas saadakse sisend asutuse koolitajatelt, kes on ka ise igapäevaselt töötavad praktikud. Samuti võetakse võimalusel arvesse õppijatel tulnud tagasisidet. Õppekavade vormistuslik pool on koolitusjuhi vastutusel.
- 2) Asutuse veebilehel on info koolituste sisu ja toimumise kohta õppijale hästi leitav, selge, arusaadav, aja- ja asjakohane.
- 3) Hinnatud õppekavadest vastab “Masina kasutamise ohutuse” õppekava kõikidele täienduskoolituse standardist tulenevatele nõuetele. Selle komponendid on omavahel vastavuses, õppekava tervikuna on sidus ja arusaadav.
- 4) Teise hinnatud õppekava “VT2 - visuaalne kontroll, tase 2” juures täheldas komisjon mitmeid aspekte, mis vajavad parandamist. Nii näiteks ei ole õppekava ainuke õpiväljund sõnastatud mitte õpiväljundina, vaid õppe eesmärgina. Kuna koolituse lõpus kohustuslikuna märgitud sertifikaadi eksamit ei vii koolitusasutus läbi ise, vaid seda teeb selleks spetsiaalselt kohale saabuv rahvusvaheline komisjon, siis on komisjoni arvates kohane ka eksamiks kuluvat aega õppe kogumahu sisse mitte arvestada. Koolitus ise koosneb ju vaid teooria ja praktika osast, mille läbimisel koolitaja õpiväljundite saavutatust ei hinda ning väljastab tõendi. Eksamile pääsemiseks on sätestatud nõuded, mida õppija peab täitma. Praegu on need märgitud alles õppekava lõppu - sinna, kus on kirjas info sertifikaadieksami kohta. Kuna eksami sooritamine koolituse lõpus on kohustuslik, siis leiab komisjon, et need nõuded peavad olema märgitud juba õpingute alustamise tingimustesse, et õppija nendega õigeaegselt arvestada oskaks. Õppekava “VT2 - visuaalne kontroll, tase 2” koolituse sisu ja maht on reguleeritud EN ISO 9712 standardiga ning koolituse lõpus tehtava eksami osa PED 2014/68EL direktiiviga.

Kokkuvõttes võib öelda, et õppekavad on aja- ja asjakohased, nende väljatöötamine ja arendamine läbi mõeldud, süsteemne ja toimiv.

Õppekavad on üldiselt kompaktsed ja sidusad, aga et ühes kahest hinnatud õppekavast on mitmeid parandust vajavaid kohti (sh oluline puudujääk, et VT2 õppekavas puuduvad sisuliselt õpiväljundid), siis hindab komisjon hindamisvaldkonna “Õppekava ja õppekavaarendus” põhiosas täidetuks.

ÕPPEKAVA JA ÕPPEKAVAARENDUS: Nõuded on põhiosas täidetud

II ÕPPIMINE JA ÕPETAMINE

3. Koolitaja suunab õppijaid õppimise eest vastutust võtma.

Suunised: *Õppijad on kaasatud õppeprotsessi kujundamisse. See tähendab, et õppeprotsessi alguses on õppijatega läbi arutatud, mis on õppekava eesmärk, õpiväljundid, kuidas toimub õppimine ja hindamine ning kuidas antakse tagasisidet. Koolituse alguses on kaardistatud, milliste ootustega on õppijad koolitusele tulnud ning nende ootustega arvestatakse.*

ANALÜÜS

Eneseanalüüsist selgub, et mõlema õppekava koolituse sissejuhatavas osas antakse ülevaade omandatavast kvalifikatsioonist, õppekavast, hindamisest ja teekonnast oodatava väljundi saavutamiseks. Koolituse alguses on kaardistatud õppijate ootused ja nendega võimalusel ka arvestatakse. Lisaks julgustatakse õppijaid oma arvamuse avaldamisel ning oma kogemuste jagamisel kaasõpilastega ja koolitajaga.

Veebivestlusel selgus, et õppijad on erineva taustaga. Peamiselt on siiski tegemist inimestega, kes tegelevad oma töös masinatega või keevitusega ning kellele on koolitus tööalaselt vajalik. Harvad on need juhused, kus inimene ise koolitusele tuleb. VT2 koolituse puhul on valdavalt tegemist juhtumitega, kus tööandja saadab oma töötaja koolitusele, kuna töö tegemiseks on seadusest tulenevalt vajalik sertifikaat või pädevustunnistus. Ise tulevad pigem need, kes on ise endale tööandjad või kes soovivad endale oma ettevõtet. Põhilise motivaatorina tõidki koolitajad välja selle, et õppijad on teadlikud - neile on koolitus selleks, et oma tööd teha, vajalik. Samas on see ka probleem, sest mõnede õppijate jaoks on tööandja sund koolitus läbida vastumeelne. Lisaks mainisid koolitajad, et "VT2 - visuaalne kontroll, tase 2" koolituse puhul on eksamile pääsemine ühest lähtetingimusest - 4-kuuline praktiline töökogemus tootmisettevõttes, sageli vähe. Kuna koolitusele jõuab samaaegselt alles vähese kogemusega inimesi kui ka neid, kes juba pikemat aega valdkonnas tegutsenud ja nüüd sertifikaadi eksamit teha soovivad inimesi, siis on õppijate tase üsna erinev. Väiksema kogemusega õppijatele on vaja siis rohkem tähelepanu pöörata ning neid järele aidata.

Koolitajate sõnul toimub nt "VT2 teemalisi koolitusi üsna vähe, mis põhjustab ka selle, et grupid täituvad üsna kiiresti. Õppegrupis on keskmiselt 12 inimest. Esimese korraga sooritab neist sertifikaadiekami 70-85% õppijatest - üsna kõrge arv, mis näitab ka seda, et õppijad on motiveeritud. Need, kellel eksam esimesel korral ebaõnnestub, saavad teha järeleksami.

4. Koolitajad kasutavad õppekava elluviimisel asjakohaseid õppemeetodeid, mis toetavad õppijat õpiväljundite saavutamisel.

Suunised: *Koolitaja lähtub koolituse läbiviimisel õppekavast ja toetab õppijat õppe protsessis. Kui koolitust viib läbi mitu koolitajat, on koolitajad koostöös läbi arutanud terve koolituse sisu ja tagavad, et koolitus moodustab õppija vaates terviku.*

Õppemeetodid on asjakohased: nende valikul on arvestatud koolituse eesmärgi, õpiväljundite ja sihtrühmaga ning need toetavad õppijat õpiväljundite saavutamisel. Koolitaja kasutab õppekava eesmärkide saavutamiseks paindlikke ja vaheldusrikkaid ja õppijate eripärasid arvestavaid lähenemisviise, mis toetavad õppijate õppimist ning õpioskuste arengut.

ANALÜÜS

Eneseanalüüsist selgub, et koolitajad lähtuvad koolituse läbiviimisel õppekavast ja toetavad õppijaid õppeprotsessis. Kui õppekava raames annab loenguid mitu koolitajat, siis on kõik osalised koolituse sisu ja õppematerjalid omavahel läbi arutanud. Õppematerjalid on kõikidele koolitajatele ühised, mistõttu on neil vajaduse korral võimalik üksteist ka asendada. Õppemeetodid valitakse lähtuvalt õppekavast. Koolitajate koostöö tulemusena proovitakse hankida ka kõige optimaalsemad õppevahendid.

“Masina ohutuse koolitus” on lühike ühepäevane koolitus (6 ak.h), mille eesmärgiks on anda õppijatele loengu vormis vajalikud teadmised valdkonda reguleerivatest õigusaktidest ning sealt tulenevatest nõuetest, elektriohutustehnikast, masinatele esitatavatest nõuetest ja konstruktsioonidest. Õppijatel on võimalik ka pärast koolitust kontakteeruda koolitajatega täiendavate küsimuste tekkimisel.

VT2 koolituse sisu on täpselt reguleeritud standardi EN ISO 9712 ning direktiivil PED 2014/68EL põhjal. Teooria poole läbivad koolitusel kõik õppijad koos. Õppekava praktilise õppe moodulis töötatakse koolitaja poolt individuaalselt iga õppijaga eraldi. Vestluse põhjal selgus, et praktilise töö käigus kasutatakse võimalikult palju selliseid töid ja materjale, mis hiljem tulevad eksamile. Mõlemad rakendatavad õppemeetodid on ette määratud direktiiviga.

Eneseanalüüsi põhjal toimuvad mõlemad koolitused kontaktõppena, kuna kasutatakse väga palju näitlikustamist. Tuuakse näiteid reaalsest situatsioonidest, millega koolitajad ise on oma töös kokku puutunud.

Tugevused

Koolitused on üles ehitatud õppijakeskselt - õppemeetodid on sobivad ja koolitusel kasutatakse palju reaalsest elust pärit näiteid, mis aitavad õppijal õpitut ka päriseluga seostada ning seeläbi räägitust paremini aru saada.

5. Õppekavas on sätestatud lõpetamise tingimused ja väljastatavad lõpudokumendid. Õppija saab koolitajalt tagasisidet oskuste, teadmiste ja hoiakute omandamise kohta. Tunnistuse andmise korral hinnatakse kõikide õpiväljundite saavutamist.

Suunised: Lõpetamise tingimused on asjakohased ja lõpetamise dokumentide väljastamisel lähtutakse seaduse nõuetest ([täienduskoolituse standardi § 2 lõike 1 punktis 9 ja § 3 lõigetes 1 ja 2](#)). Kui koolituse lõpus antakse tunnistus, siis on alati hinnatud kõikide õpiväljundite saavutamist ja antud selle kohta õppijale tagasisidet. Hindamine on läbipaistev ja objektiivne ning toetab õpiväljundite saavutamist. Kui koolitus lõpeb tõendiga, siis annab koolitaja igale õppijale arengut toetavat tagasisidet oskuste, teadmiste ja hoiakute omandamise kohta. Hindamine ja tagasiside andmine toimub kas õppeprotsessi käigus või lõpus.

ANALÜÜS

Mõlemas õppekavades on lõpetamise tingimused ja väljastatavad dokumendid kirjeldatud.

“Masina kasutamise ohutuse” õppekava õpingute lõpetamise eelduseks on osalemine vähemalt 80% tundidest. Õpiväljundite saavutatust ei hinnata. Koolitusel osalemise kohta väljastatakse tõend.

“VT2 - visuaalne kontroll, tase 2” koolituse õpingute lõpetamise tingimuseks on samuti koolitusel osalemine 100%. Koolitaja poolt õpiväljundite saavutatust ei hinnata ning õppijatele väljastatakse tõend. Õppe kogumahuks on märgitud 56 ak.h, millest teooriaõpe 24 ak.h, praktiline õpe 16 ak.h ja eksam 16 ak.h. Siin on aga tegemist eksitusega, sest nõudest “*osalema peab 100% koolituse mahust*” võib järeldada, et õppija peab osalema kogu koolitusel. Veebivestlusest koolitusasutusega selgus aga, et tõend väljastatakse teoreetilise ja praktilise osa kohta (kokku 40 tundi) ja see ei puuduta eksamit (16 tundi). Koolitaja selgitas, et nad pole osanud selles probleemi näha, kuna õppijatele ju koolituse alguses seda selgitatakse, aga nad on valmis selle täiendava selgituse õppekavasse lisama. Komisjoni hinnangul on vastav selgitus kindlasti õppekavas vajalik.

Koolituse lõpus toimuva sertifikaadieksami viib läbi selleks spetsiaalselt kohale saabuv rahvusvaheline eksamikomisjon. Koolitaja esindajad eksamil ei osale. Eksami sooritamise järel omistatakse õppijale pädevustunnistus ehk sertifikaat. Sertifikaadieksami sisu ja hindamismeetodid on määratud rahvusvahelise EN ISO 9712 standardi ja PED 2014/68EL direktiiviga. Eksamikeskus tuleb ise kohale (oma katsekehadega ja materjalidega) ning eneseanalüüsist on näha, et Eksam koosneb kolmest osast: 1) kirjalik teoreetiliste teadmiste test; 2) kirjalik juhendmaterjali koostamine; 3) praktiline eksamitööde hindamine.

Parendusvaldkonnad ja soovitusel

- 1) “VT2 - visuaalne kontroll, tase 2” õppekavas on kirjas, et koolituse läbimiseks ja tõendi saamiseks tuleb õppijal osaleda 100% õppetöös. Tegelikult selgus, et 100% all peetakse silmas ainult õppetöö auditoorset ja praktilist osa, samas kui eksamiks ettenähtud aega (16 ak.h), mis on samuti õppe kogumahu sisse arvestatud, ei arvestata. Komisjon soovib õppekavasse õpingute lõpetamise tingimuste alla selgelt välja tuua, et tõendi saamiseks tuleb osaleda täies mahus ainult kahes esimesena nimetatud õppe osas ehk läbida 40 ak.h.
- 2) Kuna eksamit viib läbi teine asutus ja sertifikaadieksami tegemine ning koolitus on erinevad asjad (ehkki antud juhul üks on teise eelduseks), siis soovime eksami osa õppekava kogumahu seast üldse välja jätta ning märkida, et koolituse kogumahuks on tegelikult 40 ak.h, aga et koolituse lõpus tuleb õppijal teha kohustuslikus korras ka sertifikaadieksam, mis kestab 16 tundi. Seeläbi on õppekavas kirjas koolituse tegelik maht, mille läbimise kohta väljastatakse tõend, ning õppija teab ka samas, et peab arvestama ka lisaajaga, mis kulub eksami tegemiseks.

6. Õppijatelt kogutakse tagasisidet õppimisele ja õpetamisele ning tulemusi analüüsitakse ja arvestatakse õppeprotsessi parendamisel

Suunised: *Õppijaid innustatakse andma koolitajale tagasisidet õppimise ja õpetamise protsessi kohta. Tagasisidet kogutakse süsteemselt. Tagasiside küsimused kajastavad koolituse erinevaid aspekte,*

näiteks õppijate rahulolu õppesisu, meetodite, hindamise, õppe mahu ja koolitajaga. Tagasiside tulemusi analüüsitakse ja arvestatakse õppeprotsessi parendamisel.

ANALÜÜS

Eneseanalüüsist selgub, et koolituse lõppedes saab iga osaleja e-kirjaga elektroonse tagasiside lehe, millele palutakse vastata kolme tööpäeva jooksul. Vastamine on anonüümne ja vastused salvestuvad koolituste andmebaasi ning on kõigile koolitajatele ligipääsetavad. Tagasiside käigus on võimalus vabas vormis lisada, mis häiris, meeldis jne. Reeglina saab tagasisidet anda 5-palli süsteemis. Eneseanalüüsist selgub ka see, et mõnikord jääb koolitusele tagasiside üldse andmata, et õppijad, kellel on koolitus juba läbitud, et vaevu enam tagasiulatuvalt ankeeti täitma. Selle vältimiseks võiks küsida tagasisidet kohe koolituse lõppedes.

Õppijad saavad koolitajale suuliselt tagasisidet anda ka koolituse ajal ja vahetult peale koolitust. Koolitajad omakorda annavad õppijatele pidevalt tagasisidet ja vastavad tekkinud küsimustele. Nii näiteks on õppijad avaldanud soovi teha praktilisi töid VT2 koolitusel pikemalt, aga seda soovitus pole olnud võimalik täita, kuna koolituse sisu ja maht on reguleeritud. Küll aga võimaldati sellele õppijale individuaalselt lisatunde.

Arendusvõimalus

Kuna koolituse järgselt ei ole tagasiside ankeetide täitmine nii aktiivne kui koolitusasutus seda sooviks, siis teeb komisjon ettepaneku küsida õppijatel kirjalikku tagasisidet kohe pärast koolituse lõppemist.

KOONDHINNANG HINDAMISVALDKONNALE ÕPPIMINE JA ÕPETAMINE

Hindamise käigus selgus järgmine:

- 1) Mõlema õppekava puhul antakse juba koolituse sissejuhatavas osas õppijatele ülevaade omandatavast kvalifikatsioonist, õppekavast, hindamisest ja teekonnast oodatava(te) väljundi(te) saavutamiseks. Koolituse alguses on õppijate ootused kaardistatud ja nendega võimalusel ka arvestatakse.
- 2) Enamik õppijaid on ise tööstusettevõtetes juba töötavad inimesed, kelle tööandja on koolitusele suunanud. Siin tõi koolitusasutus välja probleemkoha, et koolitusele satuvad väga erineva ettevalmistusega inimesed (nt VT2 koolituse puhul korraga nii vähem kui pooleaastase töökogemusega kui juba aastatepikkuse staažiga inimesed) ning esimeste seas on palju neid, kellel ka põhiteadmiste osas lüngad sees. Koolitajad on aga sellega kursis ja püüavad õpet korraldada nii, et nemad saaksid siis rohkem tähelepanu. Osaliselt on õppijate seas ka neid, kes on ise endale tööandjad või soovivad oma ettevõtte luua. Peamiseks motivaatoriks ongi vajadus saada endale tööks vajalik pädevustunnistus või sertifikaat.
- 3) Koolitused on õppijakesksed. Lähenemine õppijale on hästi läbi mõeldud ja kasutatud on sobivaid õppemeetodeid.
- 4) Mõlemas õppekavades on lõpetamise tingimused ja väljastatavad dokumendid kirjeldatud, kuid VT2 koolituse lõpetamise tingimuste kirjelduses on tõendi andmise osas segadus. Kirjas on, et tõendi saamiseks on vajalik 100% koolitusel osalemine, kuid märkimata on see, et tegelikult mõeldakse selle all ainult teooria osa (24 ak.h) ja praktiline osa (16 ak.h) läbimist. Eksamit 16

ak.h) selle sisse ei arvestata. Komisjon tegi soovitusi see osa õppekavas korrigeerida. See ei muuda koolituse sisu ja, aga on korrektne ja õppijale arusaadavam.

- 5) Koolituse lõppedes küsitakse tagasisidet elektroonilise ankeedi kaudu. On tehtud ettepanek küsida tagasisidet kohe pärast koolitust, mitte 3 tööpäeva jooksul. Kohene tagasiside oleks adekvaatsem ja selle andmist ei unustaks õpilased siis ära.

Eelnevat kokku võttes on komisjon kaalutusotsuse tulemusel seisukohal, et hindamisvaldkonna "Õppimine ja õpetamine" nõuded tervikuna võib lugeda täidetuks.

ÕPPIMINE JA ÕPETAMINE: Nõuded on täidetud

III KOOLITAJAD

7. Koolitajatel on koolituste läbiviimiseks vajalik erialane kvalifikatsioon, õpi- ja/või töökogemus ja täiskasvanute koolitaja pädevus. Info koolitajate kompetentside kohta on kättesaadav koolitusasutuse veebilehel. Koolitaja arendab regulaarselt oma erialaseid ja täiskasvanute koolitaja pädevusi.

Suunised: Info kõigi koolitajate kompetentsust tõendava kvalifikatsiooni, õpi- ja/või töökogemuse kohta on kättesaadav koolitusasutuse veebilehel ([TäKS § 11 lõige 2](#)). Veebilehel on koolitajate kompetentside kirjelduses lisaks erialasele kvalifikatsioonile ja varasemale töökogemusele märgitud asjakohane erialane ja täiskasvanute koolitamise alane enesetäiendamine. Koolitusasutus on määratlenud nõuded koolitajatele (sh praktikajuhendajatele) ning neid rakendatakse koolitajate (sh praktikajuhendajate valikul). Asutusel on olemas praktika läbiviimise põhimõtted. Koolitaja analüüsib oma tegevust, võttes mh arvesse õppijate tagasisidet, ning hoiab end kursis uuemate suundadega nii eriala- kui täiskasvanukoolituse valdkonnas.

ANALÜÜS

Info kõigi koolitajate kompetentsust tõendava kvalifikatsiooni, õpi- ja/või töökogemuse kohta on kättesaadav koolitusasutuse veebilehel. Kõik koolitajad on oma ala spetsialistid, kes töötavad ka igapäevaselt samas asutuses oma erialal. Koolitusi viivad nad läbi oma igapäevase töö kõrvalt. Õppekavades olevate kirjelduste kohaselt on komisjon seisukohal, et kõikidel koolitajatel on koolituste läbiviimiseks vajalik erialane kvalifikatsioon olemas.

Veebivestlusel selgus, et eraldi täiskasvanute õpetamise alaseid koolitusi ei ole koolitajad läbinud, kuid tööandja on varasemalt sisse ostnud avaliku esinemise ja õppematerjalide koostamise alaseid koolitusi. Samuti toetab koolitusasutus koolitajaid erialaste täienduskoolituste osas.

Koolitajad külastavad teineteise koolitusi ja annavad kolleegidele tagasisidet selle kohta, kuidas koolitust paremini läbi viia nii õppematerjali edasiandmise kui õppijatega suhtlemise osas. Samuti vaatavad koolitajad üle ka üksteise õppekavade aja- ja asjakohasust. Asutuse sõnul on kollektiivne teadmus sellest, kuidas head koolitust teha, täiesti olemas. Vastastikuse ringhindamise käigus õpitakse

ja õpetatakse üksteist vastastikku paremini koolitama. YouTube'i vahendusel vaadatakse palju koolitusega seotud videoid, samuti osaletakse väljastpoolt tulnud koolitajate (peamiselt oma kontsernist pärit, kuid teiste riikide esindustes töötavad koolitajad) koolitustel.

Üks vestlusel osalenud koolitaja rääkis, et tema püüab oma koolitusse sisse tuua rohkem inimtoimimisega seotud vaadet - inimene ise, inimese oskused jne. Seda selleks, et selgitada õppijatele mitte ainult seda, mida peab tegema, vaid ka läheneda natuke teise nurga alt ja selgitada, miks ta midagi tegema peab. Tuuakse elulisi näited põhjuslikest seostest toimunud tööõnnetuste näol - mis juhtub ja miks, kui midagi tegemata jäetakse.

Kõik koolitajad kinnitasid, et koolitustegevust, mis ei ole nende põhitöö, toimub ka suuresti missioonitundest. Seda selgitati järgmiselt - kui minu kui koolitaja nime alt läheb välja õppija või mingi töö, siis on sellel minu visiitkaart juures ja see on oluline. Se näitab, et koolitajad tajuvad selgelt oma vastutust õppe kvaliteetse läbiviimise eest.

Tugevused

Kõik koolitajad on silmatorkavalt põhjaliku ja hea praktilise taustaga ning oma ala tõelised spetsialistid, kes tajuvad selgelt oma vastutust ja rolli kvaliteetse koolituse läbiviimisel.

Arenguvõimalused

Kuna asutus ei ole praegu süsteemselt oma koolitajate täiskasvanute koolitamise alaste kompetentside arendamisse suhtunud, siis soovitab komisjon pöörata sellele aspektile rohkem tähelepanu. Seda nii sellepärast, et koolituste läbiviimine edaspidi veelgi sujuvamalt ja efektiivsemalt läbi viia kui ka seetõttu, et täiskasvanute koolituse seaduse uuendamise raames muutub selle kompetentsi vajadus tulevikus ka seadusest tulenevaks nõudeks.

KOONDHINNANG HINDAMISVALDKONNALE KOOLITAJAD

Kõik koolitajad on oma ala spetsialistid, kes töötavad koolitusasutuses igapäevaselt oma erialal. Koolitusi viivad nad läbi oma igapäevase töö kõrvalt. Info kõigi koolitajate kompetentsust tõendava kvalifikatsiooni, õpi- ja/või töökogemuse kohta on kättesaadav koolitusasutuse veebilehel. Koolitajad arendavad ennast erialaselt. Ehkki täiskasvanute koolitaja alaseid koolitusi eraldi keegi neist läbinud ei ole, toimub asutuses tihe koostöö koolitajate vahel ning vastastikune koolitaja kompetentsuse hindamine ning tagasisidestamine - kõik õpivad vastastikku üksteiselt. Samuti on asutus sisse ostnud mõningaid koolituse läbiviimiseks vajalikke täienduskoolitusi.

Komisjon leiab, et hindamisvaldkonna "Koolitajad" nõuded on täidetud.

KOOLITAJAD: Nõuded on täidetud

IV RESSURSID

8. Füüsiline ja/või digiõppe keskkond on asjakohane ja toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel

Suunised: Füüsiline keskkond vastab tervisekaitse, töötervishoiu ja tööohutuse nõuetele ja on õppijatele ohutu. Koolituse kirjelduse juures on olemas info ruumide ligipääsetavuse osas. Veebikeskkonnas läbiviidava õppe puhul arvestatakse õppija vajadustega. Õppija toetamiseks õpiväljundite saavutamisel on kavandatud aja- ja asjakohased digitehnoloogilised lahendused, sh vajadusel e-õppe keskkond. Koolituse kirjelduses on nimetatud, milliseid tehnoloogilisi vahendeid õppijal on vaja, et veebiõppes osaleda.

ANALÜÜS

Eneseanalüüsist selgub, et Inspecta Estonia OÜ õppeklass mahutab maksimaalselt 36 osalejat, kuid viirusest tingituna on kohti vähendatud 25-ni. Õppeklassis on interaktiivne ekraan, sülearvuti ja valge tahvel. Õppijatel on wifi kasutamise võimalus.

Olemas on võimaluse ka veebikoolituste läbiviimiseks ja neid kasutati koroonaviiruse puhangu ajal.

Praegu pakutakse kõiki koolitusi siiski ainult kontaktõppena, ehkki "Masina kasutamise ohutusnõuete" õppekava puhul sobiks ka veebiversioon. Siiski on selles palju elulisi näiteid, mistõttu on õpe õppijatele füüsilise kohal käimisega efektiivsem. VT2 koolitust veebikeskkonnas ei pakuta, sest õppekava eeldab praktiliste tööde sooritamist, mida veebis teha ei ole võimalik.

Erivajadusega õpilased pole seni avaldanud soovi kursustel osaleda. Selle tekkides lähenetakse personaalselt.

Veebivestlusel selgus, et VT2 koolitusel osaleb keskmiselt 12 inimest. Praktilise osa läbimisel jagatakse nad gruppidesse, kus korraga on koos 5-6 õpilast.

KOONDHINNANG HINDAMISVALDKONNALE RESSURSID

OÜ Inspecta Estonial on oma õppeklass, mis mahutab maksimaalselt 36 osalejat. Õppeklass on varustatud kõige vajalikuga. Õppijatel on ka wifi kasutamise võimalus.

Asutusel on olemas võimekus pakkuda ka veebikoolitusi ning koroonaviiruse puhangu ajal seda ka tehti, kuid praegu on kõik koolitused kontaktõppena. VT2 koolitusi ei pakuta veebikeskkonnas juba sellepärast, et see õppekava eeldab praktiliste tööde sooritamist, mida veebis teha ei ole võimalik. Ka masina kasutamise ohutusnõuete õppekava läbiviimine on kontaktõppena tõhusam, kuna õppekavas on palju elulisi näiteid.

Komisjon leiab, et hindamisvaldkonna "Ressursid" nõuded on täidetud.

RESSURSID: Nõuded on täidetud